יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א'תרצא

ערב שבת קודש פ' חיי שרה,

מבה"ח כסלו ה'תשפ"ז

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ע"ו שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקכ"ד שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכי"ר

לעילוי נשמת

ר' **יוסף** ב"ר **שלמה** ע"ה

חמי

נפטר ביום ז"ך מ"ח ה'תשנ"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

נדפס לעילוי נשמת

ר' **אפרים יונה** ב"ר **אורי אהרן יואל** ז"ל **זיסק**

ולע"נ מרת **חי' רחל** בת ר' **פנחס זליג** ז"ל

ולע"נ ר' **מאיר** ב"ר **צבי** ע"ה ולע"נ ר' **פנחס זליג** ב"ר **יצחק** ע"ה

וה"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו — לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

3 **דבר מלכות**
לקראת פתיחתו של כינוס השלוחים העולמי / משיחת ש"פ חיי שרה ה'תשנ"ב

7 **זמן הגאולה**
"צפה לרגליו של משיח" / הזמן הנוכחי באור הגאולה

10 **וילחום מלחמת ה' - וינצח**
ממשלה שתוותר על ירושלים לא תתקיים אף יום! / שלימות העם והארץ

12 **ניצוצות של משיח**
הכרזת שמו של משיח מזרזת יותר את ביאתו / לקט קטעים קצרים ופתגמים בעניני גאולה

14 **כתב יד קודש**
עוד לא אבדה תקותי שאולי תפסיק הנסיגה / צילום נדיר מאגרת כ"ק אד"ש מה"מ

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש

לזכות הרה"ת **יוסף יצחק** בן רייזל **פרומא** וזוגתו **חיה מושקא** בת **מרים** שיחיו
וילדיהם **רחל** בת חיה מושקא, **לאה שרה** בת חיה מושקא,
ישראל רחמים בן חיה מושקא, **מענדל** בן חיה מושקא, **ושמואל מאיר** בן חיה מושקא שיחיו
ולזכות **הנא לאה** בת חי' רחל, **עדינה** בת חי' רחל, **מרים** בת חי' רחל, **וצבי** בן חי' רחל שיחיו

לע"נ ר' **ברוך אהרן** בן **ישראל דוד** ע"ה

יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213
סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 ● **טל':** (03) 960-0667 ● **פקס:** (03) 960-7219
דואר אלקטרוני: kuntres.yechi@gmail.com ● **אינטרנט:** www.moshiach.net/blind

תקותי שזוכר מר שיחתנו בשמח"ת (ובעת
הקפות בספר התורה) אודות האפשריות שלא נוצל
אז בנוגע לירדן ומצרים והשגיאה וכו' - ומוכרחני
(לגודל הכאב והצער והסכנה) להוסיף, אף שהזמן
דימי הסליחות לכאורה אין מתאים לזה,

שלא שערתי כלל וכלל שאפשרי הדבר שיחזרו
על שגיאות מעין זו, אלא שגדולות ומסוכנות הן
יותר, ופעם אחר פעם ובהכרזה שיש לציין אותן
בבנקעט וכו' - ושעוד ימשיכו בהן, ר"ל.

למה מצער אני את כ' בשילוח שורות אלו? פו

עוד לא אבדה תקותי שאולי בכל זה תופסק
הנסיגה וכו'.

ועוד-בטבע כל אדם משחש דקירה באבר החי, אפילו
רק במחט קטנה באצבעו הקטנה, להגיב בקול צער,
ולא מפני שאומר שעי"ז תתרפא הדקירה -

והמדובר הוא - במצבם הבטחוני של שלשה
מיליון מבני ישראל שליט"א!

מוקדש לעילוי נשמת

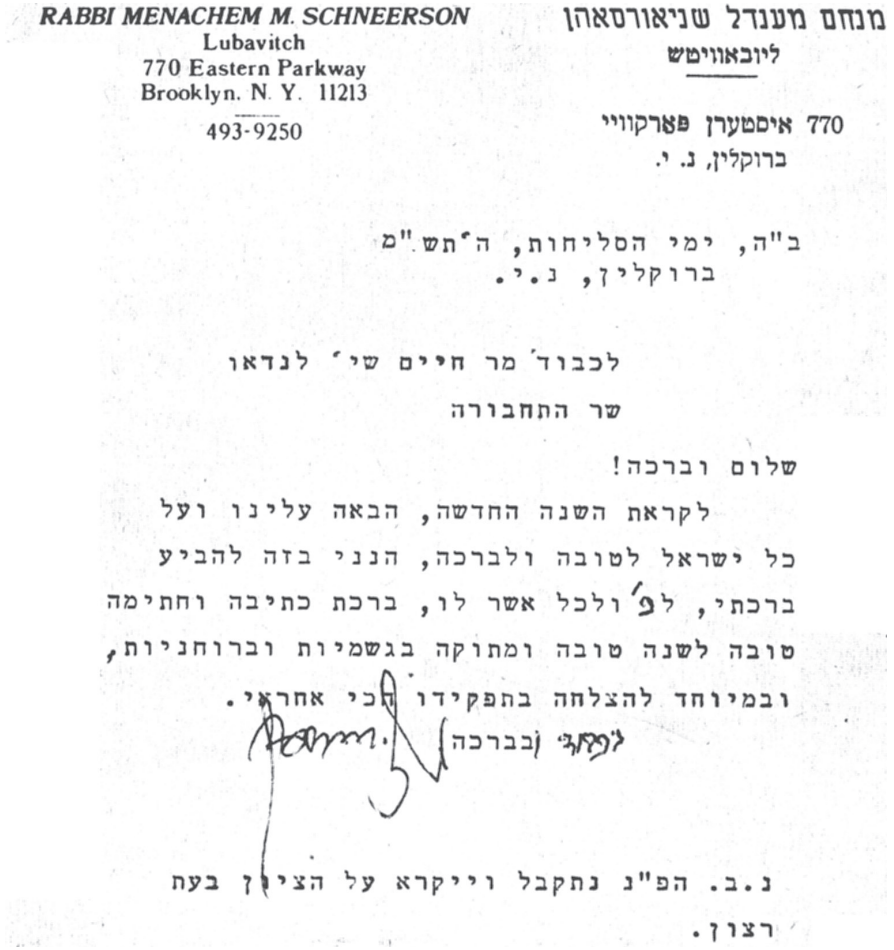
הרה"ח ר' **משה נחום** בהרה"ח ר' **מרדכי מענדל** ע"ה **קדנר**

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, ה'תשע"א

יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

עוד לא אבדה תקותי שאולי תפסיק הנסיגה

בקשר עם מצב הבטחון באה"ק תובב"א, הננו חושפים בזה צילום נדיר
מאגרת קודש שכתב כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לשר התחבורה דאז מר חיים לנדאו,
עם תיקונים בכתי"ק על דפי האגרת

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn. N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תש"מ
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר חיים שי' לנדאו
שר התחבורה

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי, לפ' ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות, ובמיוחד להצלחה בהפקידו הכי אחראי.

בברכה

נ.ב. הפ"נ נתקבל וייקרא על הציון בעת רצון.

לקראת פתיחתו של כינוס השלוחים העולמי

המטרה של כינוס השלוחים העולמי הנוכחי: להתדבר ביחד ולצאת בהחלטות טובות על מנת לקיימן בפועל, כיצד לבצע את השליחות המיוחדת של הזמן הנוכחי: קבלת פני משיח צדקנו ● הדבר היחיד שנשאר עכשיו בעבודת השליחות, הוא: לקבל את פני משיח צדקנו בפועל ממש, בכדי שהוא יוכל לקיים את שליחותו בפועל ולהוציא את כל בני ישראל מהגלות! ● כלומר: כל הפרטים בעבודת השליחות צריכים להיות חדורים בנקודה זו - כיצד זה מוליך לקבלת משיח צדקנו ● קטעים משיחות ש"פ חיי שרה, כ"ה מ"ח, מבה"ח כסלו, ה'תשנ"ב - פתיחת כינוס השלוחים העולמי - מוגה, תרגום מאידית*

א. בעמדנו בהתחלתו ובפתיחתו של כינוס השלוחים העולמי – השלוחים שיחיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, בכל מרחבי תבל, בארבע כנפות הארץ – צריך להזכיר, בראש ובראשונה, את היסוד, ולהורות ("אַרויסגעבן") את התפקיד של השלוחים בדורנו זה בכלל, ובמיוחד החידוש בעבודת השליחות שנתוסף במיוחד בזמן האחרון: **לקבל פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה.**

כמדובר כמ"פ, שנוסף על הנקודה המשותפת בכללות עבודת השליחות של בני-ישראל בכלל, כשלוחיו של הקב"ה, שהיא "אני נבראתי לשמש את קוני"[1], ובפרט השלוחים של נשיא דורנו – אשר נקודת השליחות הזאת משותפת ושוה בכל הזמנים – מיתוסף מזמן לזמן חידוש בשליחות, שליחות מיוחדת, שהיא חודרת ("נעמט דורך") את כל עניני השליחות והיא ה"שער"[2] שעל-ידו "עולים" כל עניני השליחות; ועאכו"כ בנדו"ד – שזהו חידוש כללי ועיקרי, שאינו רק פרט (או כלל) נוסף בשליחות, אלא הוא עיקר וענין כללי ביותר, ועד שהוא הענין הכי כללי ביהדות – הכנה לביאת משיח צדקנו – שמקיף את כל הנקודות והפרטים של עבודת השליחות.

כפי שכבר דובר פעמים רבות (ובפרט בחדשים ושבועות האחרונים): על-פי הודעת

*) שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א באידיש ונדפסה בספר השיחות תשנ"ב ח"א ע' 97 ואילך. בשעתו תורגמה השיחה המוגהת ללשון הקודש ע"י "ועד הנחות בלה"ק", ובהמשך הוגה התרגום מחדש ותוקן על-ידינו בהתאם למקור. **המו"ל.**

1) משנה ובריית סוף קידושין.

2) ראה סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 22. וש"נ. תש"ד ע' 105. לקו"ד ח"ד תשמז, ב. (וראה סה"מ תש"ח ע' 240).

חז"ל[3] שכבר "כלו כל הקיצין", וההודעה של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר עשו תשובה גם-כן, עד שכבר סיימו את כל עניני העבודה (אפילו "לצחצח את הכפתורים"[4]), ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו – הרי העבודה והשליחות עכשיו היא: להיות מוכנים בפועל לקבלת פני משיח צדקנו **בפועל ממש**!

מזה מובן, שבזה מתבטאת ("באַשטייט") המטרה של כינוס השלוחים העולמי הנוכחי: להתדבר ביחד ולצאת בהחלטות טובות על מנת לקיימן בפועל, כיצד לבצע את השליחות המיוחדת של הזמן הנוכחי: קבלת פני משיח צדקנו.

ב. [. .] בשנה זו במיוחד, נתוסף חידוש בהקישור של עבודת השליחות עם "שלח נא ביד תשלח"*, השליחות של משיח צדקנו:

דובר לעיל (סעיף א), שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הודיע שכבר סיימו כל עניני העבודה, וכבר עומדים מוכנים, "עמדו הכן כולכם", לקבל פני משיח צדקנו.

כפי שרואים זאת (כמדובר כמה פעמים) גם בכך, שבמאורעות העולם נתקיימו כמה סימנים על הגאולה, החל מהסימן (בילקוט שמעוני[5]) ש"הגיע זמן גאולתכם" מזה ש"מלכיות מתגרות זו בזו"[6], בפרט במדינות הערביים [כולל – מה שראו בימים אלו, שבמה שכונה "ועידת השלום", הם הודיעו שהם מוכנים לוותר על כל העניינים למען "שלום" כביכול, ובפועל נתגלה ש"לא דובים ולא יער"! ואכ"מ].

וכבר נתקיים הסימן של השנה שעברה – ה'תשנ"א ר"ת תהא שנת נפלאות אראנו, ובהוספה בשנה זו – והולך ונמשך – הי' תהא שנת נפלאות בה, (ו)בתוכה – שזה (הנפלאות) נעשה המהות והתוכן והנשמה של השנה.

ורואים בפועל איך שכבר נפעל והולך ונפעל ה"וילחום מלחמת ה'" וינצח** בכמה וכמה ענינים – ודוקא מתוך מלחמה של שלום. ונצחון הוא גם מלשון נצחיות, קשור עם הגילוי של "נצח": נ' – גילוי שער הנו"ן, צ' – שנת הצדי"ק (כפי שבנ"י קראו לשנה זו), ח' – הגילוי של משיח צדקנו, הקשור במספר שמונה (שמונה נסיכי אדם[7]).

מזה מובן, שמאחר שהשלוחים עומדים כבר מזמן לאחר מילוי התחלת עבודת השליחות בהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, ומזמן לאחר אמצע עבודת השליחות, עד שכבר **סיימו** את השליחות (כהודעת נשיא דורנו הנ"ל), ואף-על-פי-כן עדיין לא באה בפועל ממש הגאולה האמיתית והשלימה – צריך לומר שעדיין נשאר משהו לעשות כדי להביא את הגאולה בפועל.

והוא: על-פי הידוע ש"בכל דור ודור נולד א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל"[8], "א' הראוי מצדקתו להיות גואל, וכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו כו'"[9], ועל-פי הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, השליח היחיד שבדורנו, המשיח היחיד שבדורנו, שכבר סיימו את הכל – הרי מובן, שמתחיל להתקיים ה"שלח נא ביד תשלח", השליחות של כ"ק מו"ח אדמו"ר. ומזה מובן,

3) סנהדרין צז. ב.

4) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

5) ישעי' רמז תצט.

6) מדרש לקח טוב לך לך יד, א. וראה גם ב"ר פמ"ב, ד.

7) סוכה נב, ב.

8) פי' הברטנורא למגילת רות.

9) ראה שו"ת חת"ס חו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח). וראה שד"ח פאת השדה מע' האל"ף כלל ע'. ועוד.

*) שמות ד, יג. וראה בפנים השיחה ס"ב (סה"ש שם ס"ע 97 ואילך). **המו"ל**.

) ראה הנסמן בפנים השיחה (סה"ש שם) בע' 81-82. **המו"ל.

בפרשתנו החלה כבר הגאולה וצריכים רק להביאה למטה בגילוי

בפרשתנו מתחיל הסיפור של התחלת הגאולה. בפרשה הקודמת מסופר אודות גלות: "והכנעני אז בארץ" וכפי שרז"ל אומרים שהי' הולך וכובש כו', ואילו בפרשתנו מדובר כבר אודות הגאולה, שאברהם אבינו קנה חלקת אדמה מעפרון בארץ-ישראל וזה הי' "לעיני בני חת", שכולם הודו שזה שייך לאברהם – תחלת הגאולה הכללית של כל בני ישראל.

והגם שהוא שילם עבור זה "ארבע מאות שקל-כסף", הרי מובא על כך שלא רק שלא נוספה עי"ז מעלה לעפרון, אלא אדרבה, עוד חסרון: משום כך נטלו משמו את האות "ו".

וכדאיתא בספר פענח רזא (ספר של ראשון) שע"י הארבע מאות שקל כסף ששילם אברהם, קיבל כל יהודי חלק בארץ ישראל, וכפי שהוא מחשב שם – על-פי חשבון הפסוק "זרע חומר שעורים בחמישים שקל כסף" – שעבור ארבע מאות שקל אלו קיבל כל יהודי משישים ריבוא בני ישראל אמה על אמה בארץ ישראל.

[ואם-כן] הגאולה כבר החלה אז, וצריכים רק להסיר את ההעלמות והסתרים, ולהביא ("אַראָפּבערענגען") את הגאולה למטה בגילוי ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו ממש.

(תרגום חפשי משיחת ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו ה'תשט"ז - לקו"ש ח"א ע' 44)

בימינו אלה נשלמו כל הענינים דשני חיי שרה

ויהי רצון, שכיון שבימינו אלה נשלמו כל מעשינו ועבודתינו בכל פרטי הענינים דמאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, ובאופן דשני חיי שרה שכולן שוין לטובה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שכבר צחצחו את הכפתורים, ועומדים מוכנים לקבל פני משיח צדקנו, ובפרט שלאחרי זה עברו עוד עשיריות שנים שבהם צעקו בנ"י עד מתי (וואָס דאָס דאַרף דאָך אויך האָבן א שיעור), תבוא תיכף ומיד הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ואז יתגלה הענין דתולדות יצחק (כפי שמתחילין לקרוא בתורה במנחה), כמארז"ל שלעתיד לבוא יאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו, כיון שהתענוג והצחוק (יצחק) שנעשה ע"י מעשינו ועבודתינו כל משך זמן הגלות יתגלה לעתיד לבוא שאז ימלא שחוק פינו, ואז יהי' הענין דמאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים באופן נעלה יותר, הן הענין דמאה שנה, מאה ברכות, והן הענין דכ"ז שנה, שרומז (גם) לכ"ז אותיות התורה, כיון שכל עניני התומ"צ יהיו בתכלית השלימות, כמצות רצונך, ותורה חדשה מאתי תצא, טעמי תורה שיתגלו לעתיד לבוא בתורתו של משיח, כולל גם התורה חדשה דרבותינו נשיאינו עד לבעל יום ההולדת דכ"ף מרחשון, ובנו יחידו ממלא מקומו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שהקיצו ורננו שוכני עפר, והם בראשם, ויאמרו תורה חדשה, חידוש גם לגבי הקב"ה, כביכול, ע"ד מארז"ל נצחוני בני נצחוני, עד לתורה חדשה מאתי תצא, מאתי דייקא, ובאופן שלא ילמדו עוד איש את רעהו גו' כי כולם ידעו אותי, אותי דייקא, ועוד והוא העיקר, שכל זה יהי' תיכף ומיד ממש, ממש ממש.

(ממאמר ד"ה ויהיו חיי שרה ה'תנש"א - מוגה)

הזכרת שמו של משיח מזרזת יותר את ביאתו

[. .] מבואר במאמרו הידוע של אדמו"ר המהר"ש ("לכתחילה אריבער") הקשר והשייכות דכפל **לגאולה**, ע"פ מארז"ל "חמש אותיות נכפלו וכולן לשון גאולה", וביניהם גם "**צ**', בו עתיד הקב"ה לגאול לישראל בסוף מלכות רביעית, שנאמר איש צמח שמו ומתחתיו יצמח".

ולהעיר, שהזכרת שמו של משיח – "איש צמח שמו" – ממהרת ומזרזת עוד יותר את ביאת צמח, תיכף ומיד ממש.

(משיחת ז"ך מרחשון, כינוס השלוחים העולמי, ה'תשמ"ט - בלתי מוגה)

אלו החושבים שזהו ענין של "ליצנות" – יערה עליהם רוח ממרום

[. .] ועוד קודם לחנוכה זוכים כבר לחנוכת ביהמ"ק השלישי בחודש חשון – ע"פ המבואר בילקוט שמעוני. ויה"ר שענין זה יהי' עוד בחודש חשון **השתא** – שהרי נותרו עדיין ג' ימים בחודש חשון (ובפרט כאשר מצרפים גם את יום השלושים דחודש חשון).

ואלו החושבים שזהו ענין של "ליצנות" או "בדיחותא" ח"ו – יערה עליהם רוח ממרום כו', ובפרט כאשר יזכרו שלפני מספר שעות אמרו בתפלתם "ותחזינה עינינו בשובך לציון", ומכיון שאמרו זאת בעת התפלה לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, במעמד ומצב ד"כעבדא קמי מרי" – הרי פשיטא שאין זה ענין של "ליצנות" או "בדיחותא" או אפילו באופן של "מהיכא תיתי"!

(משיחת ש"פ חיי שרה, מבה"ז כסלו ה'תשמ"ג - בלתי מוגה)

קפיצת הדרך אל הגאולה

מעשה אבות סימן לבנים: כשם שלרבקה היתה קפיצת הדרך כדי שלא תישאר רגע אחד מיותר בבית בתואל, כך גם סימן לבנים: אין ליפול ברוח מחושך הגלות, מכיון שהקב"ה יחיש את הגאולה, שלא יצטרכו להשאר אף רגע מיותר בגלות.

היות ומצרים היא השורש לכל הגלויות, אזי כשם שבגלות מצרים הי' "בעצם היום הזה יצאו וגו'", וכמאמר המכילתא שהקב"ה לא עיכבם אפילו כהרף עין, כך גם – כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות – בגלות הנוכחית. צריכים רק להשלים את הפכים קטנים, ואח"כ תהי' במהרה בימינו הגאולה השלימה ע"י משיח צדקנו.

(משיחת ש"פ חיי-שרה ה'תשי"ג - מוגה (לקו"ש ח"א ע' 35))

שהדבר היחיד שנשאר עכשיו בעבודת השליחות, הוא: **לקבל את פני משיח צדקנו בפועל ממש**, בכדי שהוא יוכל לקיים את שליחותו בפועל ולהוציא את כל בני ישראל מהגלות!

דבר זה עומד בהדגשה יתירה בשבת פ' חיי שרה (שבו מתקיים כינוס השלוחים), שבה קראו אודות שליחות ששלח אברהם את אליעזר לנישואי יצחק ורבקה, שזה נותן כח על כל עניני השליחות, ובמיוחד – שלימות ענין השליחות של משיח צדקנו*.

ונוסף לזה זהו גם שבת מברכים ראש חודש כסלו [ובשנה זו – שני ימים ראש חודש], חודש **הגאולה**, וחודש מתן תורה דפנימיות התורה[10], חודש השלישי בימי הגשמים [כנגד חודש השלישי בימי הקיץ[11] (חודש סיון) – החודש של מתן תורה הנגלית[10]]. ולהוסיף, שגשמים קשורים גם הם לשליחותו של משיח – מלמטה למעלה (ע"ד לבנה), "ואד יעלה מן הארץ"[12], שדוקא "מן הארץ" (ב"ן), נשמה **בגוף**, נעשה מהחומריות גשמיות, ומהגשמיות נעשה "אד" (יסוד האוויר, היסוד הדק ביותר), שהוא "יעלה" למעלה מעלה, עוד יותר למעלה מ"ורוח אלקים מרחפת על פני המים", "זה רוחו של מלך המשיח"[13] – מאחר שנפעל התחי' בתור נשמתו דכ"ק מו"ח אדמו"ר בפועל ממש, כנשמה בגוף (ולא רק כפי שהוא "רוח . . מרחפת על פני המים").

ג. מזה באה ההוראה בפועל שצריך להוציא בעמדנו עתה בהתחלה ובפתיחה של "כינוס השלוחים העולמי":

לכל לראש – צריך לצאת בהכרזה ובהודעה לכל השלוחים, שעבודת השליחות עכשיו ושל כל יהודי מתבטאת ("באַשטייט") בזה – שיקבלו את פני משיח צדקנו.

כלומר: כל הפרטים בעבודת השליחות של הפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, צריכים להיות חדורים ("דורכגענומען") בנקודה זו – כיצד זה מוליך לקבלת משיח צדקנו.

וכמודגש בנושא הכינוס – "כל ימי חייך **להביא** לימות המשיח"[14]: כל עניני העבודה (בכל ימי חייך, ובכל יום עצמו – בכל פרטי ושעות היום) צריכים להיות חדורים ("דורכגענומען") ב"להביא לימות המשיח". לא רק "לרבות" (כפי שכתוב בכ"מ), שהוא (השליח) עומד ומחכה עד שמשיח יבוא ואז הוא יטול חלק בזה ויהנה מזה וכו', אלא – "**להביא**", הוא עושה כל התלוי בו כדי **להביא** "לימות המשיח" לשון רבים, לא רק ההתחלה של יום אחד, אלא של ימות (ל' רבים) – ימות המשיח (ולא רק כאשר משיח הוא "בחזקת משיח"[15], אלא כל ימות המשיח – גם השלימות של "משיח ודאי"[15] וכו').

ובפשטות הכוונה היא – שמכינוס השלוחים צריכים לבוא ולהביא החלטות טובות כיצד כל שליח צריך להתכונן בעצמו ולהכין את כל היהודים במקומו ובעירו וכו' לקבלת פני משיח צדקנו, על-ידי שהוא מסביר את ענינו של משיח כמבואר בתושב"כ ובתושבע"פ באופן **המתקבל** לכל אחד ואחד לפי שכלו והבנתו, כולל במיוחד – על-ידי לימוד עניני משיח וגאולה, ובפרט באופן של חכמה בינה ודעת.

והיות שזוהי העבודה של זמן זה, הרי מובן שזה שייך לכל יהודי בלי שום יוצא מן הכלל.

---

10) ראה לקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' רה. ריז.
11) ראה ל"ת להאריז"ל פ' ויצא. ועוד.
12) בראשית ב, ו.
13) בראשית א, ב. ובב"ר פ"ב, ד. פ"ח, א.

*) ראה בפנים השיחה ס"ו (סה"ש שם ע' 103) ואילך. המו"ל.

14) ברכות פ"א מ"ה.
15) רמב"ם הל' מלכים פי"א ה"ד.

ד. ויהי רצון, שעי"ז שכל שליח ימלא את תפקידו בשלימות עם כל **עשר** כוחות הנפש שלו, ובפרט שכל השלוחים יהיו מונחים בזה ביחד ("זיך צוזאמענלייגן") **ויכנסו** בזה – יביאו תיכף ומיד ממש את (הגילוי ושלימות של) השליח העיקרי והאמיתי, יחד עם גילוי עשר הכוחות שלו – "שלח נא ביד תשלח", השליח שבדורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – וכפי שהי' בדור שלפניו, שכ"ק מו"ח אדמו"ר **נתאחד** עם אביו, אשר הוא הי' בנו יחידו, כך שיש לנו את השלימות של כל "שבעת קני המנורה", כל השבעה דורות.

ועוד ועיקר: מאחר שכבר סיימו את עבודת השליחות – בא כל שליח אל המשלח האמיתי, הקב"ה, ומודיע: עשיתי את שליחותי, ועכשיו הגיע הזמן שאתה, כביכול, תעשה את שליחותך [שגם הקב"ה הוא שליח ("מגיד **דבריו** ליעקב גו'"[16]), וביחד עם **עשר** הספירות – הרי עצמות ומהות בעצמו כביכול הוא משיח צדקנו]: "שלח נא ביד תשלח"[17] – שלח לנו את משיח צדקנו בפועל ממש!

ואפילו אם עדיין יכול להיות ספק שמא הקב"ה רוצה להחזיק את בני ישראל עוד רגע בגלות למען גודל הנחת-רוח וההנאה שהעבודה בזמן הגלות מסבה לו – זועק יהודי: "כל מה שיאמר לך הבעה"ב עשה חוץ מצא"[18], כל מה שבעל-הבית, זה הקב"ה, אומר צריך לעשות "חוץ מצא", להישאר עוד רגע ח"ו במצב של "צא" בחוץ משולחן אביהם, מבקשים ותובעים כביכול מהקב"ה: "שלח נא ביד תשלח" – בשנת **ובתחלתה** "יד תשלח" והבא **כבר** את הגאולה האמיתית והשלימה!

ויחד עם השלימות בעבודת השליחות (בסיום לקו"ת פ' ברכה) יש מיד את שלימות הנישואין – שיר-השירים – של ישראל וקוב"ה [ובפרט על-ידי שמקבלים גם את ההחלטה הטובה ללמוד את כל ספר תורה-אור ולקוטי-תורה כל חלקיהם עד סיומם. שעל-ידי לימוד התורה בענינים אלו, ממהרים עוד יותר את ההמשכה בפועל],

עד לאופן שנקבה תסובב גבר[19], הקב"ה עצמו כביכול נותן תודה לבני ישראל, לכל יהודי ולכל-היהודים, על עבודתם (אפילו אם לא היתה בתכלית השלימות),

והוא מוליך את כל בני ישראל לארץ-הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית-המקדש השלישי, ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

16) תהלים קמז, יט. וראה שמו"ר פ"ל, ט.

17) להעיר מהשייכות לשנה זו – ד"שלח נא ביד תשלח" הוא ר"ת תשנ"ב.

18) פסחים פו, ב.

19) ירמי' לא, כא.

מוקדש לעילוי נשמת
ר' **יהודה** ב"ר **צבי הירש** ע"ה **סטראל** - נפטר ביום כ"ז אלול
ולע"נ זוגתו **טשרנא גיטל** בת ר' **יעקב** ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת
יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה
נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח **שמואל סטראל** ומשפ' שיחיו

אם הממשלה היתה באמת איתנה בהחלטתה לא לזוז – לא היתה וואשינגטון מפעילה לחץ, אבל כאשר הגויים מרגישים בחולשה באיזו נקודה, ושאפשר ללחוץ – לוחצים...

ר' **הלל זיידמן**: זה חדש לגמרי בשבילי. בהיותי בארץ ישראל שוחחתי עם כמה ראשי מפלגות וכולם היו מאוחדים בדעתם בדבר ירושלים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: זה באופן רשמי, אבל למעשה זה לא כך.

ר' **הלל זיידמן**: דיברתי עם מנחם בגין בעת שביקר כאן באחרונה, ולא שמעתי ממנו שום דבר על זה.

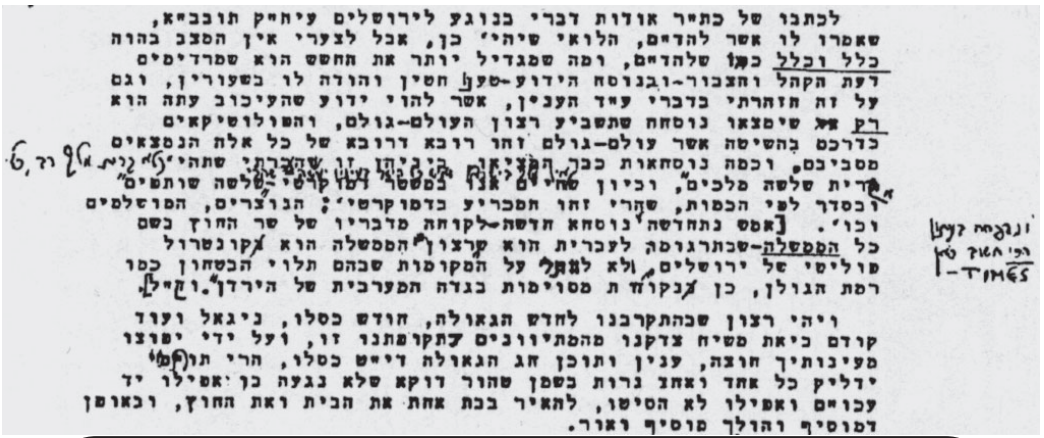
כ"ק אדמו"ר שליט"א: גם הוא אינו די איתן בנדון זה. דיברתי על זה עם איש מן הצמרת בישראל, והוא בהיותו איש ישר אמר לי, שאינו מסכים איתי, ועד שהטיף לי, אם יפול ח"ו חייל אחד, והרי פקוח נפש דוחה כל התורה כולה וכו'.

ר' **הלל זיידמן**: הרי אפשר לברר את הדבר?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מסופקני אם אפשר לברר. אינני מאמין אם לממשלה עצמה ברורה עמדתה בנדון זה, ויתכן שיעבור עוד זמן עד שתוברר*.

*) **הערת המו"ל**: ראה עוד על-דבר הנסיונות שנעשו בשעתו למסור שטחים בעיה"ק ירושלים, בהמדובר בהתוועדות ש"פ נח ה'תשל"א – ראה "יחי המלך" רפז ע' 9 ואילך.

בהמשך למדובר ביחידות זו, הבאנו צילום של קטע מאגרת כ"ק אד"ש מה"מ לרב זוין מתאריך כ"א חשון ה'תשל"א (האגרת נדפסה באג"ק חכ"ו ע' רכא)

לכתבנו של כתיר אודות דברי בנוגע לירושלים עיה"ק תובב"א,
שאמרו לו אשר להדיום, הלואי שיהי' כן, אבל לצערי אין הסבב בהוה
כלל וכלל כפו שלהדיום, ומה שמגדיל יותר את החשש הוא שמרדיפים
דעת הקהל וחצבור-ובנוסח הידוע-טעו חסין והודה לו בשעורין, וגם
על זה הזהרתי בדברי עיד העניין, אשר להוי ידוע שהעיכוב עתה הוא
רק את שיצאו נוסחה שתשביע רצון העולם-גולם, והשולטיקאים
כדרכם בהשיטה אשר עולם-גולם זהו רובא דרובא של כל אלה הנמצאים
מסביבם, וכמה נוסחאות כבר הציעו היריבו זו שהזהרתי שתהי' קצרה
ברית שלשה פלכים, וכיון שהיו אנשים בעלי דמשקי שלשה שותפים
וכסדר לפי הכפות, שהרי זהו הסכריע בדמוקרטי' הגוצרים, הפושלמים
וכו'. [אפס נתחדשה נוסחא חדשה-לקוחה מדבריו של שר החוץ כשם
כל הפשלה-שבתרגומה לעברית הוא קרצוף הפשלה הוא קונטרול
פוליטי של ירושלים, ולא לגעת על המקומות שבהם תלוי הכשחון כמו
רמת הגולן, כן בנקודות מסויפות בגדה המערבית של הירדן. וק"ל.

ויהי רצון שבהתקרבנו לחדש הגאולה, חודש כסלו, ניגאל ועוד
קודם כיאת משיח צדקנו מהמתיוונים בתקומתנו זו, ועל ידי יפוצו
מעיונותיך חוצה, ענין ותוכן חג הגאולה דייש כסלו, הרי תוקפו
ידליק כל אחד ואחד נרות בשפן שהור דוקא שלא נגעה בן אשילו יד
עכויים ואפילו לא הסישו, להאיר בבת אחת את הבית ואת החוץ, וכאופן
דמוסיף והולך מוסיף ואור.

מוקדש לזכות
ורד שמחה בת **שרה**
להצלחה רבה בכל - בגשמיות וברוחניות
נדבת מהיטבאל יזמות

ממשלה שתוותר על ירושלים
לא תתקיים אף יום!

בקשר עם המצב לאחרונה באה"ק, ובמיוחד עם חידוש הדיבורים על מסירת שטחים בעיה"ק ירושלים לשונאי ישראל הי"ת, הננו מביאים בזאת קטע נדיר ומיוחד מיחידות של ר' הלל זיידמן (שהי' עתונאי ועסקן דתי בארה"ב) אצל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, בתחילת חודש כסלו ה'תשכ"ח (בלתי מוגה)

(פורסמה ונדפסה לראשונה בגליון ה-300 של "יחי המלך")

ר' **הלל זיידמן**: הנשיא שז"ר אמר לי: אני מבין שכולם שואלים מדוע הרבי אינו בא ארצה. **אני** אינני שואל (אמר שז"ר והוסיף:) אינני משיא עצות לרבי, במיוחד מיום שנכנסתי לשלטון. אבל דבר אחד אני כן מבקש, שהרבי יואיל לצוות על מספר חסידיו ואנשי מעשה, שיעלו לירושלים העתיקה על מנת לשקם מחדש את שכונת חב"ד, מיסודו של ה"צמח צדק" ז"ל. מר משה סגל כבר השתקע שם. המרכז מטעם הממשלה לעניני ירושלים העתיקה קבל הוראות להעניק כל עזרה למטרה זו. יבואו אנשי מסחר, תעשי' ומלאכה, בכדי שהישוב בשכונה יהי' נושא (את) עצמו. פוסקים שאסור לעזוב את שטחי ארץ ישראל, אבל הם עדיין אינם שלנו – כל זמן שיהודים אינם מיושבים בהם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אנו מוכנים לזה, ואף מונח כסף למטרה זו. גם מקוה אני שימצאו אנשים להגשמתה. אולם, גורלה של ירושלים העתיקה עדיין מונח בספק. מחפשים איזו נוסחה שלפי' הרובע העתיק ישאר ערבי. מובן, ש**אין בכוחה של שום ממשלה לוותר על ירושלים, כי לא תתקיים במקרה זה אף יום**, אבל מחפשים נוסחה שלפי' ירושלים העתיקה תשאר בשלטונה של ישראל "לפנים", בעוד שלמעשה ישאר ה"סטאַטוס קוו", ולא יהי' מקום לישוב יהודי שם. אם הי' לליובאַוויטש הרבה כסף היינו מסתכנים, אבל אין לנו, ואיך אפשר להשקיע כספים על ספק.

אשר לבית כנסת חב"ד בעיר העתיקה – עשינו לשיקומו ושיפוצו כדין (כאן סיפר לי הרבי בסיפוק רב אודות ביקורו של שז"ר בבית כנסת זה למחרת יום הולדתו), אבל שכונה שאני.

ר' **הלל זיידמן**: מדוע מחפשים בישראל נוסחה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: משום שוואשינגטון מפעילה לחץ, וכמובן אי-אפשר להתעלם ממנו, והרי לא אדרוש ממר אשכול שיתקוטט עם וואשינגטון בגלל שכונת חב"ד. אף אם הי' שואל בעצתי לא הייתי מייעץ לו נוכח התלות באמריקה מבחינה בטחונית

"צפה לרגליו של משיח"

[. .] כשרואים המאורעות שבתקופה האחרונה בנוגע ל"תולדות ישמעאל" (שבסיום פרשתנו) – אשר, נוסף לכך שכללות הענין ד"מלכיות מתגרות זו בזו" הוא מסימני הגאולה, כמארז"ל[1] "אם ראית מלכיות מתגרות זו בזו צפה לרגליו של משיח", ה"ז בהדגשה יתירה בנוגע ל"**תולדות ישמעאל**", כדאיתא בילקוט שמעוני[2] "שנה שמלך המשיח נגלה בו . . מלך פרס מתגרה במלך **ערבי** . . כל אומות העולם מתרעשים ומתבהלים" (כפי שרואים במוחש הבלבול דאוה"ע שלא יודעים מה לעשות, ומחפשים עצות שונות כו'), והקב"ה אומר לישראל "בני אל תתייראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . הגיע זמן גאולתכם", וממשיך ש"מלך המשיח . . עומד על גג בית המקדש[3] והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם" – כפי שהכריזו ומכריזים במיוחד לאחרונה.

(משיחת ש"פ חיי שרה, כ"ב מרחשון ה'תנש"א - מוגה)

1) ב"ר פמ"ב, ד. מדרש לקח טוב לך לך יד, א.
2) ישעי' רמז תצט.
3) להעיר מדיוק לשון המדרש "עומד על גג בית המקדש" – שגגין לא נתקדשו (פסחים פה, סע"ב. רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), דיש לומר, שבזה מרומז שההכרזה "ענוים הגיע זמן גאולתכם" באה מחוץ לארץ שלא נתקדשה בקדושת ארץ ישראל, בדוגמת החילוק שבין גג המקדש להתוך דהמקדש עצמו.

נבואה גלוי'ה ממש של בעל יום ההולדת

א. כאשר רואים שישנו "סער גדול בים"[1], "מלכיות מתגרות זו בזו"[2] – צריכים לדעת שהסיבה לכך אינה מפני שגוי א' הסתכסך ונעשה "ברוגז" עם גוי אחר, אלא "**בשלי** הסער הגדול הזה"*[2], כדי שיהודי ידע שמשיח צדקנו עומד לבוא, "**הנה זה עומד אחר כתלנו**"[3], שכן, "אם ראית מלכיות מתגרות זו בזו צפה **לרגליו של משיח**"!!

ומכיון שיודעים ש"הנה זה עומד אחר כתלנו" – יש **להזדרז** "צופּוצן די קנעפּלאַך פון דעם מונדיר" (כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו[4] [=לצחצח את כפתורי המדים]), שכן, "אוי ואבוי" ("אֲך און וויי") יהי' כאשר יבוא משיח צדקנו וכל ששים ריבוא בנ"י יעמדו ב"מסדר" עם "כפתורים מצוחצחים", ורק הוא יהי' היחידי – "יחיד בדורו" – ש"לא הספיק" לצחצח את הכפתורים!...

מה נשאר לו לעשות – "מצוה אחת" בלבד, כפס"ד הרמב"ם[5]: "עשה מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה", כלומר, אם הגאולה היתה צריכה לבוא כעבור שני רגעים, הנה ע"י פעולה זו מביא את הגאולה כעבור

1) יונה א, ד.
2) מדרש לקח טוב עה"פ לך לך יד, א. וראה ב"ר פמ"ב, ד.
*2) יונה שם, יב.
3) שה"ש ב, ט. וראה "קול קורא" שנדפס ב"הקריאה והקדושה" סיון תש"א. אגרות קודש אדמו"ר מוהריי"צ ח"ה ע' שסז. ועוד.
4) שיחת שמח"ת תרפ"ט (שיחות קודש אדמו"ר מוהריי"צ תר"פ-ת"ש (כפ"ח תשמ"א) ע' 95).
5) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

רגע אחד בלבד, ובלשון הרמב"ם[6]: "**מיד** הן נגאלין", תיכף ומיד **ממש**, שהרי מדובר אודות פס"ד **להלכה**, ובהלכה לא שייך ענין של "צחות"! "הלכה" ו"צחות" הם שני דברים מנוגדים!

ב. וכאמור, יש להזדרז בכל זה, שכן, "הנה זה עומד אחר כתלנו", ואין מה להמתין יותר! אפילו בזמן הגמרא אמרו שכבר "כלו כל הקיצין"[7], ועאכו"כ בימינו אלו! וכל הענינים שהיו צריכים לעבור, חבלי משיח וכיו"ב – כתב אדמו"ר האמצעי[8] בזמנו שכבר יצאו י"ח בכל ענינים אלו, ועאכו"כ לאחרי כל מה שאירע בדורנו – "לא תקום פעמיים צרה"[9], הרי בודאי ובודאי שכבר צריכה להיות הגאולה האמיתית והשלימה באופן ד"בשובה ונחת תושעון"[10].

ובפרט שרואים בעליל שכל הסימנים שהובאו בגמרא ומדרשי חז"ל אודות עקבתא דמשיחא – נתקיימו בשלימותם בדורנו זה!

ומה שישנם כאלו שלועגים לזה כו' – הרי **אדרבה**: עובדה זו גופא מוכיחה שאכן נמצאים כבר בדור האחרון של הגלות, הדור שיזכה לגאולה – בהתאם לדברי בעל יום ההולדת בשיחתו הידועה אודות "מלחמת בית דוד".

ובהקדמה – שבענין זה רואים דבר נפלא, שאין שמים לב אודותיו, שלפני **למעלה משמונים שנה** חזה בעל יום ההולדת ברוח קדשו את המעמד ומצב **דימינו אלו** – נבואה גלוי' ממש:

בשיחה הנ"ל מבאר בעל יום ההולדת שלפני הגאולה יהיו שני דרגות – דורות – של מחרפים: דרגא ראשונה (דור הראשון) – "אשר חרפו אויביך ה'"[11], אלו שמנגדים להקב"ה לתורתו ומצוותיו, ודרגא שני' (דור השני) – "אשר חרפו עקבות משיחך"[11], יהודים שבכלל הם "מאמינים בה' ובתורתו", ועד שיש ביניהם "פיינע בני תורה", ואעפ"כ, חלשים הם באמונת הגאולה, ועד כדי כך ש"**חרפו** עקבות משיחך", היינו, שמחרפים ומלעיגים מענין זה!

והרי זה פלא גדול ביותר: מי הי' יכול לתאר לעצמו לפני שמונים שנה שתקום "ברי' משונה" כזו: יהודי ש"מאמין בה' ובתורתו", ואעפ"כ לועג ומחרף "עקבות משיחך"!

ויתירה מזו: בשיחה הנ"ל מוסיף, שמלבד עצם הענין ד"אשר חרפו עקבות משיחך", מבארים הם את הדבר בטעמים של "יראת שמים" – האמת היא שזהו המשך ותוצאה מהדור ד"אשר חרפו אויביך ה'", אבל **הם** מלבישים זאת באיצטלא של "יראת שמים"...

ודבר כזה הוא הפלא ופלא: האמונה בביאת המשיח היא אחד מיסודי הדת, י"ג עיקרי האמונה, וידוע פס"ד הרמב"ם[12] ש"כל מי שאינו מאמין בו (במלך המשיח) או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו", ואעפ"כ, בא יהודי שמאמין בה' ובתורתו, ולועג ומחרף "עקבות משיחך", ולא עוד אלא שמלביש זאת באיצטלא של "יראת שמים"!

אמנם, בימינו אלו – קם הדבר והי' לעובדה מציאותית: ישנם יהודים שומרי תומ"צ "אשר חרפו עקבות משיחך": כאשר יהודי אומר שנמצאים אנו בזמן ד"עקבות משיחך", "הנה זה עומד אחר כתלנו" – אינם יכולים לסבול זאת, ועד שהם מחרפים ולועגים מזה! ולא עוד

6) שם פ"ז ה"ה.
7) סנהדרין צז, ב.
8) ראה שער התשובה ח"א ספ"ה (ה, ב).
9) ל' הכתוב – נחום א, ט. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 306 הע' 55.
10) ישעי' ל, טו.
11) תהלים פט, נב.
12) הל' מלכים רפי"א.

אלא שמחנכים ילדי ישראל ברוח זו – לחרף "עקבות משיחך", רחמנא ליצלן.

וכאשר שואלים אותם, היתכן, הרי האמונה בביאת המשיח היא מעיקרי הדת – יש להם תשובה מן המוכן: בודאי מאמינים הם בביאת המשיח [איך יתכן אחרת, הם הרי יהודים דתיים שאומרים "אני מאמין כו' בביאת המשיח"], אבל לפי דעתם, אין זה עדיין הזמן ד"עקבות משיחך", יש להמתין שנים רבות (רחמנא ליצלן) עד שתבוא הגאולה...

בודאי – אומרים הם – שסוף סוף, ברבות הימים, תבוא הגאולה; אבל **עכשיו** אין מה למהר... ובודאי שאין **לדרוש** מהקב"ה להוציא את בנ"י מהגלות, צריכים לשבת ולחכות, ובינתיים – "זאָלן אידן שטעקן אין גלות" [=שיהודים ישארו "תקועים" בגלות], רחמנא ליצלן! ומה צריכים לעשות – לרקוד לפני הגוי!

וגם טענה זו מלבישים הם באיצטלא של "יראת שמים": מכיון שלפני כמה מאות שנים היו יהודים שהוכרחו לרקוד – בלבוש "עור דוב" – לפני הגוי... הרי זו "הוכחה ברורה" שכך צריכה להיות הנהגה של יהודים!... ולכן, ממשיכים לטעון, כאשר מבקשים, ובפרט כאשר דורשים, מהקב"ה שתבוא הגאולה מיד, "משיח נאָו" – הרי זה בניגוד לדרך שבה נהגו יהודים בדורות שלפנינו "לרקוד בפני הגוי"!...

[. .] הנהגה כזו, ועוד במסוה של "יראת שמים", מוכרחת לבוא מה"קלוגינקער" [היצה"ר] בכבודו ובעצמו, היודע יפה להתעטף ב"איצטלא של קדושה"... כידוע פתגם החסידים ש"עשו" הי' לובש "אַ זיידענע קאַפאָטע מיט אַ גאַרטל" [=סירטוק של משי וחגור באבנט]...

יהודי שמתנהג ע"פ תורה יודע היטב ש"יהודי" ו"גלות" – הם דברים **הפכיים**! יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, ולכן, מקומו – אצל שולחן אביו המלך, וכאשר יהודי נמצא בגלות – אומרים: "אוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם"[13]!

ובנוגע לשיטתם אודות היחס כלפי הגוי – ישנו פס"ד ברור ברמב"ם באיזה ענין ואופן צריך להיות היחס של יהודי כלפי גוי: הרמב"ם[14] פוסק שיהודי צריך להשתדל – בדרכי נועם ובדרכי שלום – לפעול על גוי שיקיים מצוות שנצטוו בני נח, ובהדגשה – ש"יעשה אותן מפני שצוה בהן הקב"ה **בתורה**"! ולא **לרקוד** לפני הגוי מפני שכך עשו **שלש מאות שנה לפני** הדור דעקבתא דמשיחא!...

ומה שטוען שעדיין לא הגיע זמן הגאולה – הרי מפורש בגמרא[7] "כלו כל הקיצין **ואין הדבר תלוי אלא בתשובה**", וא"כ, תעשה תשובה ואז תבוא הגאולה!... **הוא** זה שמעכב את ביאת משיח!... אלא שגם "גדלות" זו לא צריכים לתת לו!...

וכאמור, לפני שמונים שנה לא היו יכולים לשער שיהי' מצב ד"אשר חרפו עקבות משיחך" ע"י יהודים שומרי תומ"צ, וא"כ, העובדה שבימינו אלו רואים זאת במוחש – מהוה הוכחה נוספת שדורנו זה הוא אכן הדור השני שאודותיו מדובר בשיחה הנ"ל, דור האחרון ממש, שאז צריכים לעבור גם את הענין ד"אשר חרפו עקבות משיחך"!... וכמפורש בחז"ל[15]: "אם ראית דור אחר דור מחרף ומגדף צפה לרגלו של משיח"!

(משיחת ש"פ חיי שרה ה'תשמ"ה - בלתי מוגה)

13) ברכות ג, סע"א.
14) הל' מלכים ספ"ח.
15) יל"ש עמוס רמז תקנט.